

2023-2024

**UMEÅ
KOMMUN**

Trygghetsplan

2023-2024

Plan mot kränkande behandling och aktiva åtgärder mot diskriminering och trakasserier

Bullmark skola
förskoleklass, grundskola och fritidshem

Innehållsförteckning

- 1. Tidsperiod**
- 2. Skolans vision**
- 3. Bullmark skolas ordningsregler**
- 4. Ansvar**
- 5. Vad säger styrdokumentet?**
 - Barnkonventionen**
 - Diskrimineringslagen**
 - Skollagen**
 - Läroplan för grundskolan**
 - Grundskoleförordningen**
- 6. Definitioner**
 - Kränkande behandling**
 - Diskriminering**
 - Repressalieförbud**
 - Trakasserier**
 - Sexuella trakasserier**
- 7. Trygghetsteamet och dess ansvar**
- 8. Hur planen har utarbetats och förankrats**
 - Elevs delaktighet**
 - Personalens delaktighet**
 - Vårdnadshavare**
- 9. Utvärdering av förra årets plan 21-22**
 - Utvärdering av främjande och förebyggande mål och aktiviteter samt rutiner och riktlinjer**
 - Utvärdering av kartläggning/undersökning**
 - Utvärdering av de förebyggande aktiva åtgärderna**
- 10. Årets plan 23-24**
 - 10.1 Främjande arbete**
 - Främja likabehandling oavsett kön**
 - Främja likabehandling oavsett könsidentitet eller uttryck**

Främja likabehandling oavsett etnisk tillhörighet

Främja likabehandling oavsett religion eller annan trosuppfattning

Främja likabehandling oavsett funktionsnedsättning

Främja likabehandling oavsett sexuell läggning

Främja likabehandling oavsett ålder

Främjande arbete för att stävja sexuella trakasserier

Främjande arbete för att stävja kränkande behandling

Främjande arbete för att stävja nätkränkningar

10.2 Kartläggning/Undersökning

10.3 Förebyggande aktiva åtgärder

11. Rutiner och riktlinjer, uppföljande åtgärder och dokumentation

Bilagor

Bilaga 1 De sju diskrimineringsgrunderna med exempel

Bilaga 2 Förklaring till sex olika typer av diskriminering

Bilaga 3 Årshjul Likabehandling Bullmark

Bullmark skolas plan mot kränkande behandling och aktiva åtgärder mot diskriminering och trakasserier 2023-2024

1. Tidsperiod som planen gäller

Planen gäller från 2023-11-07 till 2024-11-10

2. Vision

Bullmarks skola är en trygg plats där alla mår bra och känner sig hemma. En plats där lärandet känns lustfyllt och meningsfullt.

En plats där vi får vara den vi är och har möjlighet att utvecklas utifrån våra olikheter och behov.

Gemensamt tar vi ansvar för varandra och vår arbetsmiljö genom att vi strävar efter ett hållbart och livslångt lärande.

3. Bullmark skolas ordningsregler

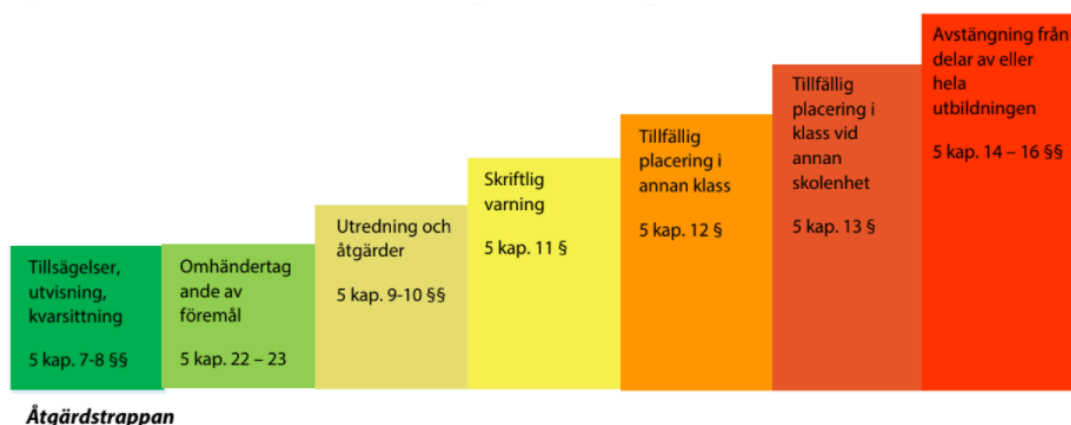
Visa respekt för varandra	Var en bra vän	Var rädd om miljön
Vi pratar med ett vårdat språk	Alla får vara med	Skräpa inte ner
Alla får se ut hur dom vill	Lämna ingen ensam	Var rädd om skolans saker
Vi leker inte brottningslekar	Slå inte någon	Kleta inte häftmassa
Vi puttar/knuffar ingen, även om vi leker	Hjälp varandra	Använd ingen mobiltelefon under skoltid
Vi går inomhus	Var snäll mot alla	Ta in skolans saker när ni använt dom
Vi pratar med låga röster inomhus	Turas om så alla får vara med	Var rädd om bollarna
Vi gräver igen groparna efter oss i sandlådan	Dela med dig	Måla/rita inte på möbler/skolbyggnaden
Vi låter bli att slåss och bråka	Reta inte någon	Kasta fruktrester i återvinningen
Snöbollar och snö kastas endast på bestämda platser	Ta hand om varandra	Plocka undan i klassrummet när dagen är slut
Vi låter det andra byggt i snön vara kvar	Hitta på roliga saker tillsammans	Hjälp till med att hålla fint i lekoteket
Vi hoppar inte på varandras skranor		Lägg tillbaka saker på sin plats

Ordningsreglerna är framtagna av både elever och skolans personal under demokratiska former. Implementeringen av skolans ordningsregler sker under höstterminen i samtliga klasser och aktualiseras återkommande vid behov under läsåret. Vi har en åtgärdsstrappa som vi följer vad gäller konsekvenser när reglerna inte följs.

Konsekvenstrappa om man bryter mot skolans ordningsregler

1. Tillsägelse från vuxen, eleven följer uppmaningen och händelsen är uppklarad. I de fall händelsen är en kränkning/diskriminering gör den vuxne, som ser eller får höra om händelsen, en anmälan i Prorenata och informerar vårdnadshavare och klasslärare. Utredning och uppföljning sker enligt skolans rutiner vid incidenter.
2. Om händelsen upprepas sker samtal med närmaste pedagog igen och klasslärare, samt att vårdnadshavare informeras.
3. Om beteendet trots detta inte upphör kallas eleven på samtal med rektor och rektor samtalar med vårdnadshavare.
4. Om vi från skolan upplever att problemet kvarstår blir det ett samråd och rektor kan kalla elev, vårdnadshavare, klasslärare och representant från elevhälsa till möte för diskussion om vidare åtgärder.
5. Fortsätter eleven bryta mot någon ordningsregel blir det konsekvens utgående från Skollagens 5 kap."Trygghet och studiero", "Disciplinära och andra särskilda åtgärder".
6. Orosanmälan till socialtjänsten.

(Utförlig info se [här](#))

4. Ansvar

Rektor i samarbete med Trygghetsteamet är ansvariga för upprättandet av planen.

Rektor ska

- se till att all personal, alla elever och vårdnadshavare känner till att diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier, kränkande behandling och repressalier inte är tillåtna i skolan,
- se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers rättigheter samt att motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, könsöverskridande uttryck, ålder, funktionsnedsättning, kränkande behandling samt sexuella trakasserier.
- årligen upprätta och utvärdera planen i samarbete med personal, elever och vårdnadshavare.
- om skolan får kännedom om att diskriminering eller kränkande behandling förekommer, se till att anmälan, utredning och åtgärder vidtas skyndsamt.
- se till att det finns rutiner för anmälan, utredning, åtgärder och dokumentation av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- regelbundet gå igenom rutinerna med personalen för att säkerställa att all personal har kännedom om hur man anmäler och hanterar incidenter. Anmälan sker via direktlänk till ProRenata på skolans webbsida.

Lärare och annan skolpersonal ska

- följa skollagen och ordningsreglerna
- ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som hen förmedlar genom sin undervisning och sträva efter likabehandling
- ingripa, anmäla incidenter, utreda, dokumentera och skyndsamt vidta åtgärder då diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling misstänks/anmäls/upptäcks
- återkommande jobba främjande och förebyggande med skolans värdegrund utifrån skolans Plan mot kränkande behandling och aktiva åtgärder mot diskriminering och trakasserier

Elever ska

- vara delaktiga i skolans likabehandlingsarbete samt berätta om diskriminering och annan kränkande behandling som förekommer direkt eller indirekt på skolan
- följa skolans ordningsregler

Vårdnadshavare ska

- I enlighet med skolans plan påtala diskriminering och annan kränkande behandling som förekommer direkt eller indirekt på skolan

5. Vad säger styrdokumentet?

Barnkonventionen

Sedan 1 januari 2020 är barnkonventionen lag i Sverige. Många länder anpassar sina befintliga lagar efter konventionen, vilket Sverige också gjorde under många år. Sverige har valt att ta in hela konventionen i den nationella lagstiftningen.

Enligt de fyra grundprinciperna i barnkonventionen är alla barn lika mycket värda och har samma rättigheter, alla barn har rätt att överleva och utvecklas, barnets bästa ska alltid komma i främsta rummet och varje barn har rätt att uttrycka sin åsikt och delta i beslut som rör dem.

Diskrimineringslagen

Diskrimineringslagen (2008:567) trädde i kraft 1 januari 2009 och har som ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning.

Den 1 januari 2017 ändrades bestämmelserna i diskrimineringslagens tredje kapitel.

Lagstiftningens tidigare krav på att ta fram en årlig plan gällande diskriminering har ersatts med en skyldighet för skolan att arbeta med aktiva åtgärder enligt vissa bestämda steg samt dokumentera alla delar av detta arbete. Skolans arbete med aktiva åtgärder ska omfatta samtliga sju diskrimineringsgrunder. (Före 1 januari 2017 omfattades inte diskrimineringsgrunderna ålder och könsöverskridande identitet eller uttryck) Det är en utvidgning jämfört med tidigare regler och det innebär att villkor, arbets- och studiemiljö och rutiner ska analyseras ur fler aspekter.

Arbetet med aktiva åtgärder innebär att utbildningsanordnare ska:

- Kontinuerligt undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
- Analysera orsaker till upptäckta hinder och risker
- Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
- Följa upp och utvärdera arbetet.

Utbildningsanordnare ska arbeta för att främja lika rättigheter och möjligheter oavsett diskrimineringsgrund.

Skollagen

Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling och att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. (Skollagen 2010:800, 6 kap. 7 och 8 §§)

Läroplan

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för människors olikheter. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas. Intolerans, förtryck och våld, till exempel rasism, sexism och hedersrelaterat våld och förtryck, ska förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser. (Lgr 22 s 5).

Grundskoleförordningen (2006:1083) om barns/elevs deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

En plan mot kränkande behandling enligt 6 kap. 8 § skollagen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

6 Definitioner

Nedan följer en kortare definition av begrepp som återkommer i planen. Ytterligare definitioner av de sju diskrimineringsgrunderna samt de olika formerna av diskriminering finns att läsa i bilaga 1 och 2.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet, utan att det är diskriminering enligt diskrimineringslagen.

Kränkande behandling är ett beteende som är oönskat av den som blir utsatt. Det är barnet eller eleven som upplever sig vara utsatt för kränkande behandling som avgör vad som är oönskat. För att det ska vara fråga om kränkande behandling enligt lagen måste kränkningen vara märkbar och tydlig. Den som kränker någon måste också förstå att uppträdandet upplevs som kränkande. I många situationer är det uppenbart att ett beteende är kränkande, men om det inte är det så måste barnet eller eleven klargöra för den som kränker att beteendet är ovälkommet. Barnet eller eleven kan också ta hjälp av personalen i verksamheten. Vad som är kränkande behandling måste avgöras i varje enskilt fall.

Det är viktigt att komma ihåg att yngre barn inte alltid kan förmedla sina känslor på samma sätt som äldre barn och vuxna.

Det kan till exempel vara nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden eller slag och sparkar. Kränkningarna kan även bestå av utfrysning eller hot. Det kan också vara kränkande behandling om någon skickar elaka mail eller kommentarer på internet eller via sms.

Kränkningar kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande.

Om det sker upprepat brukar det även kallas mobbning.

[Kränkande behandling enligt Skolverket](#)

Diskriminering

Diskriminering innebär att ett barn eller en elev missgynnas, direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionsnedsättning, bristande tillgänglighet (hör ihop med funktionsnedsättning), sexuell läggning eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som diskriminerar. I förskolan eller på skolenheten är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn och elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

[Läs mer om Diskriminering](#)

Repressalieförbud

Den som vill påtala eller anmäla diskriminering ska kunna göra det utan att behöva oroa sig för negativa konsekvenser. Därför innehåller diskrimineringslagen ett så kallat repressalieförbud, som skyddar den som påtalat eller anmält diskriminering från att bli bestraffad. Repressalier innebär att någon blir utsatt för någon form av bestraffning eller dålig behandling, som en reaktion på att hen har påtalat eller anmält trakasserier.

Repressalier kan exempelvis vara; sämre betyg, osynliggörande, utfrysning eller andra kränkningar.

Trakasserier

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med en eller flera av de sju diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om kommentarer, gester eller utfrysning. Kan vara både psykiska, fysiska, verbala och genom sociala medier. Kan utövas av barn och vuxna. Om någon ur personalen utsätter en elev för trakasserier benämns det som diskriminering.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

7 Trygghetsteamet och dess ansvar

Trygghetsteamet består av representanter från skolans ledning, arbetslag och elevhälsa.

Teamets medlemmar läsåret 2023/2024 är:

- Per-Olof Nilsson, bitr. rektor, per.nilsson.2@umea.se 070-2617065
- Sara Täljblad, skolkurator, sara.taljeblad@umea.se 073-0670866
- Cecilia Bogmer, specialpedagog, cecilia.bogmer@umea.se 072-611 26 72
- Madelene Jonsson lärarrepresentant Åk F-3 samt fritids madelene.jonsson@umea.se
- Zakarias Liljemark, Lärarrepresentant Åk 4-6, zakarias.liljemark@umea.se

Trygghetssteamet har som uppgift att kontinuerligt uppdatera och samordna verksamhetens arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Teamet ansvarar också för att initiera planarbetet mot kränkande behandling och aktiva åtgärder mot diskriminering och trakasserier.

Trygghetsteamet har ett extra ansvar för att se över anmälningsstatistiken på skolenheten, göra en kontinuerlig kartläggning av arbetet samt för att ha samtal med elever som kontinuerligt kränker för att få stopp på fortsatta kränkningar.

Trygghetsteamet träffas 1 gång/månad

8 Hur planen har utarbetats

Elevers delaktighet

Eleverna tillsammans med pedagogerna genomför varje år trygghetsvandringar på skolan där de ges möjlighet att beskriva områden som inte känns trygga. Detta för att uppmärksamma riskområden i skolmiljön utifrån diskrimineringsgrunderna samt ur ett arbetsmiljöperspektiv. Eleverna görs också delaktiga genom trivselenkät och samtal i syfte att kartlägga behovet av insatser.

En återkommande del av utvecklingssamtalen 1 gång/termin är elevernas upplevelse av trygghet och trivsel. På klassråd och elevråd presenteras planen för eleverna och de ges möjlighet att komma med förslag till det främjande arbetet. Eleverna ges också möjlighet att lyfta eventuella riskområden. Varje månad arbetar vi aktivt med aktiviteter kopplade till målen i planen.

Personalens delaktighet

All personal som arbetar på enheten har ett ansvar att aktivt arbeta mot planens mål. Personalen utvärderar aktiviteter i planen kontinuerligt under året vid arbetslagsträffar, APT och i Trygghetsteamet. Det dokumenteras kontinuerligt ca 1 ggn/månad i ett gemensamt dokument och sammanställs i slutet av läsåret. I oktober reflekterar personalen över resultatet i elevernas trivselenkät/trygghetsvandring. Trygghetsteamet ger därefter förslag till förändringar där personalen får lämna synpunkter på innehållet. Ny plan sammanställs och bearbetas under oktober.

Vårdnadshavares delaktighet

När det nya förslaget till Plan mot kränkande behandling och aktiva åtgärder mot diskriminering och trakasserier är klart läggs den ut på hemsidan och rektor informerar om att den är uppdaterad så att vårdnadshavare kan ta del av den och komma med synpunkter. På ett möte med skolrådet under hösten delges planen och representanter har möjlighet att lämna synpunkter. Vid utvecklingssamtalen under året diskuteras trygghet och trivsel i samtal mellan pedagog, vårdnadshavare och elev.

9. Utvärdering av förra årets plan 2022-2023

Planen utvärderas kontinuerligt under året som en del i SKA arbetet av Trygghetsteamet, pedagoger vid lärarträffar/fritidsmöten/APT och elever vid klassråd och elevråd. Föräldrar utvärderar på skolråd under våren. Sammanfattande utvärdering sker i maj och resultatet redovisas i kvalitetsredovisningen i juni. Slutlig utvärdering görs i samband med att ny plan upprättas i oktober.

Ansvarig för att årets plan utvärderas är biträdande rektor Per-Olof Nilsson.

Utvärdering av främjande och förebyggande mål och aktiviteter samt rutiner och riktlinjer

Främjande insatser för att motverka sexuella trakasserier, kränkande behandling och diskriminering:

Övergripande mål:

Bullmarks skola är en trygg plats där alla mår bra och känner sig hemma. En plats där lärandet känns lustfyllt och meningsfullt.

En plats där vi får vara den vi är och har möjlighet att utvecklas utifrån våra olikheter och behov.

Gemensamt tar vi ansvar för varandra och vår arbetsmiljö genom att vi strävar efter ett hållbart och livslångt lärande.

Aktiviteter

- Trygghetsvandring, trivselenkäter och observationer.
- Klassråd i alla klasser

- Sociogram görs i samband med EHT både för fritids och klasserna
- Värdegrundsarbete i samband med skolstart, så som gruppstärkande övningar.
- Fadderverksamhet - de äldre eleverna möter de yngre enligt förutbestämd modell, 3-Fsk-klass, 4-1, 5-2. Årskurs 6 ansvarar för friluftsdagar för hela skolan.
- Skolsköterska lyfter frågor om trygghet och trivsel under hälsosamtal i fsk.klass samt åk 4.
- Lekoteket där eleverna turas om att ansvara för bemanning och utlåning av material
- Rastaktiviteter anordnade av rastvärdarna
- Utifrån behov lekgrupper på vissa raster i några klasser
- Vuxennärvaro på samtliga raster
- Aktivt arbete med elevråd under året där trivsselfrågor är en stående punkt
- Aktivt arbete med skolans ordningsregler
- Genomtänkta placeringar och gruppindelningar i skolans miljöer.

Utvärdering

Skolan har under året genomfört och analyserat trygghetsvandring och trivselenkäter för att få syn på platser och situationer som inte känns trygga. Elevernas upplevelse av trygghet följs upp kontinuerligt på klassråd och elevråd. Förutom detta har vi under läsåret 22/23 jobbat mycket med trygghet på rasterna. Som ett resultat av olika analyser som gjorts infördes bland annat rastzoner under vårterminen för ett par klasser för att strukturera upp lekgrupper och sprida ut eleverna på skolgårdens alla ytor. Arbetet med faddergrupper har inte varit lika aktivt under åren med pandemin och är något vi försökt ta omtag kring under läsåret 22/23 och där behövs ett medvetet arbete även fortsättningsvis. Lekotek och rastaktiviteter har funnits och pågått och vi jobbar hela tiden för att utveckla och förändra aktiviteterna. I samverkan med vårdnadshavare byggde vi en Gagabollrink vid nya skolbyggnaden och pedagog från fritids gick en utbildning runt rastaktiviteter.

Under det föregående läsåret har skolan inte arbetat med något gemensamt och systematiskt främjande arbete utifrån de sju diskrimineringsgrunderna eller för att motverka sexuella trakasserier. Detta är ett utvecklingsområde inför kommande läsår.

Utvärdering av Kartläggning/Undersökning

Kartläggning/undersökning av elevernas upplevelse av trygghet och trivsel

- Återkommande elevenkäter, trivselenkäter och trygghetsvandringar
- Sociogram för att undersöka hur det fungerar socialt både på klassnivå och för raster
- Trygghetsteam som träffats vid några tillfällen per läsår.
- Elevhälsomöten varannan vecka där elevernas trygghet och trivsel är en stående punkt.
- Möjlighet att lyfta elevhälsofrågor i HLT (Hälsa, Lärande och Trygghet).
- Återkommande tillfällen för utvärdering av planerade åtgärder, vid t ex studie- eller kompetensutvecklingsdagar.
- Föräldrakontakter genom utvecklingssamtal, skolråd och andra planerade eller spontana träffar.
- Klassråd.
- Elevråd.
- Incidentrapporter/inrapporterade elevärenden följs upp regelbundet
- Samtal på individ- och gruppnivå.

Utvärdering:

Under hösten genomfördes trivselenkät och trygghetsvandring. Resultaten analyserades under hösten vid olika mötesforum. Under året som gått har HLT använts som forum vid ett par tillfällen. På klassråd och elevråd har trivsel och trygghet följts upp och signaler om otrygghet har fångats upp och diskuteras av pedagoger och samtal har förts även med eleverna av mentorerna. Utifrån dessa samtal har sedan åtgärder satts in. Trivsel och trygghet har även följts upp på utvecklingssamtal. Förändringar i klasstruktur skapade en otrygg miljö för de elever som hamnade i den sammanslagna gruppen och där fick vi göra insatser för att skapa lugn och trygghet, t.ex. i form av en klassresurs. I samarbete med Elisabeth Dahlgren, kommunens likabehandlingsansvariga, genomfördes en fortbildning för delar av personalen runt samtal och kränkingsärenden i ProRenata.

Gemensamma aktiviteter följs upp på konferenser för att fundera över eventuella förbättringar. På EHT diskuteras de sociogram som är gjorda för att upptäcka utanförskap och vad som behöver jobbas med. EHT och trygghetsteamet har jobbat återkommande runt de kränkingsanmälningar som inkom under året. Det systematiska likabehandlingsarbetet i trygghetsteamet behöver återupptas och intensifieras. Detta då vi upplever att behovet är stort och då några vårdnadshavare upplever att likabehandlingsarbetet inte är tillräckligt tillfredsställande. Det blir nya medlemmar i teamet detta läsår, bland annat en ny skolkurator vilket ytterligare talar för att ta ett omtag i detta arbete.

Utvärdering av de förebyggande aktiva åtgärderna

Förebyggande aktiva åtgärder är de åtgärder som behövs för att undanröja era riskområden

Utvärdering:

Ett fokusområde under föregående år var utemiljön och trygghet på rasterna. Som tidigare år hade vi samma pedagoger ute på de flesta rasterna för att få kontinuitet och för att kunna erbjuda rastaktiviteter och en trygg rastmiljö. En utmaning blev när den renoverade skolbyggnaden stod klar och eleverna fördelades på två skolgårdar. När eleverna blir uppdelade blir det naturliga mötet på rasterna mellan äldre och yngre elever inte av. Rastvärdarna försökte erbjuda samma typ av aktiviteter även för de äldre eleverna. I och med uppdelningen av skolgården har vi sett att vi behöver jobba ännu mer aktivt med fadderverksamhet och gemensamma aktiviteter kommande år.

Ett annat fokusområde under ett par år har varit att skapa tillgängliga lärmiljöer för alla, till exempel för elever med olika funktionsvariationer. Som ett led i detta fortsatte vi även under föregående år arbetet med att skapa skolmiljöer där alla elever kan ta till sig undervisningen och få en bra lärmiljö. Som en del i detta har vi fortsatt arbetet med lektionsdesign och kooperativt lärande och skapat gemensamma strukturer för hur vi startar upp skoldagen och hur vi synliggör mål och lektionsinnehåll så att alla elever ser och förstår vad de har för uppgift. Tanken med en tydlig och tillgänglig lärmiljö och att alla pedagoger jobbar på ett liknande sätt är att skapa ett lugn, studiero och goda förutsättningar för lärande. Tyvärr hade vi dåliga resultat på elevernas upplevelse av studiero under året, främst i de äldre klasserna, så det är ett område vi fortsatt måste jobba med, inte minst när vi fått flera nya pedagoger till skolan.

10. Årets plan 23-24

10.1 Främjande arbete

Det arbete som ni redan gör eller har planerat att göra i er verksamhet utifrån diskrimineringsgrunderna, sexuella trakasserier och kränkande behandling

Främja likabehandling oavsett kön

Främjande arbete som görs

Diskrimineringsgrunden "kön" kommer ges särskilt fokus i ett av de månadsbrev som Trygghetsteamet skickar ut till samtliga pedagoger under läsåret. Där ges information om diskrimineringsgrunden, samt förslag på litteratur och material att arbeta med i respektive klass.

Aktiva åtgärder

- Satsa på att ge flickor och pojkar lika stort inflytande över verksamheten – och lika stort utrymme. I undervisningen exempelvis använda sig av talrundor och "glasspinnar" för att fördela ordet.
- Prata med barnen om att vi är olika t.ex. utifrån böckerna av Camilla Gisslow som finns på Polyliino. "Jag är Tintin och Elsa - både en pojke, en flicka eller mittemellan", "Jag är Bella - en flicka med snopp", "Jag är Linus - en pojke med snippa"

Ansvariga

All personal är ansvarig för att det aktiva åtgärderna genomförs. Detta kommer att ske under HT 2023 och VT 2024. Arbetet följs upp kontinuerligt på konferenser/a-lag utifrån planerade insatser. Vid dessa tillfällen går vi igenom kommande månads främjande och förebyggande arbete. Uppföljning/utvärdering av genomfört arbete görs i ett gemensamt dokument.

Främja likabehandling oavsett könsidentitet eller uttryck

Främjande arbete som görs

Diskrimineringsgrunden "könsidentitet eller uttryck" kommer ges särskilt fokus i ett av de månadsbrev som Trygghetsteamet skickar ut till samtliga pedagoger under läsåret. Där ges information om diskrimineringsgrunden, samt förslag på litteratur och material att arbeta med i respektive klass.

Aktiva åtgärder

- Använda det namn och personliga pronomen som eleven önskar i tilltal
- Prata med barnen om att vi är olika t.ex. utifrån böckerna av Camilla Gisslow som finns på Polyino. "Jag är Tintin och Elsa - både en pojke, en flicka eller mittemellan", "Jag är Bella - en flicka med snopp", "Jag är Linus - en pojke med snippa"

Ansvariga

All personal är ansvarig för att det aktiva åtgärderna genomförs. Detta kommer att ske under HT 2022 och VT 2023. Arbetet följs upp kontinuerligt på konferenser/a-lag utifrån planerade insatser. Vid dessa tillfällen går vi igenom kommande månads främjande och förebyggande arbete. Uppföljning/utvärdering av genomfört arbete görs i ett gemensamt dokument.

Främja likabehandling oavsett etnisk tillhörighet

Främjande arbete som görs

Diskrimineringsgrunden "etnisk tillhörighet" kommer ges särskilt fokus i ett av de månadsbrev som Trygghetsteamet skickar ut till samtliga pedagoger under läsåret. Där ges information om diskrimineringsgrunden, samt förslag på litteratur och material att arbete med i respektive klass.

Aktiva åtgärder

- Uppmärksamma olika minoriteter, såsom samer, romer och judar genom aktivt arbete i grupperna samt uppmärksamma olika högtidsdagar kopplade till etnicitet. Se Mångkulturella almanackan <https://mkalmanackan.se/>
- Köpa in Den mångkulturella almanackan till skolan

Ansvariga

All personal är ansvarig för att det aktiva åtgärderna genomförs. Detta kommer att ske under HT 2023 och VT 2024. Arbetet följs upp kontinuerligt på konferenser/a-lag utifrån planerade insatser. Vid dessa tillfällen går vi igenom kommande månads främjande och förebyggande arbete. I mötesprotokoll finns länk till dokument där pedagogerna utvärderar de arbete de genomfört.

Främja likabehandling oavsett religion eller annan trosuppfattning

Främjande arbete som görs

Diskrimineringsgrunden "religion eller annan trosuppfattning" kommer ges särskilt fokus i ett av de månadsbrev som Trygghetsteamet skickar ut till samtliga pedagoger under läsåret. Där ges information om diskrimineringsgrunden, samt förslag på litteratur och material att arbeta med i respektive klass.

Aktiva åtgärder

- Möta filmer och texter i ämnet. Uppmärksamma världsreligionernas viktigaste högtider. Se Mångkulturella almanackan <https://mkalmanackan.se/>
- Köpa in Den mångkulturella almanackan till skolan

Ansvariga

All personal är ansvarig för att det aktiva åtgärderna genomförs. Detta kommer att ske under HT 2022 och VT 2023. Arbetet följs upp kontinuerligt på konferenser/a-lag utifrån planerade insatser. Vid dessa tillfällen går vi igenom kommande månads främjande och förebyggande arbete. Uppföljning/utvärdering av genomfört arbete görs i ett gemensamt dokument.

Främja likabehandling oavsett funktionsnedsättning

Främjande arbete som görs

Diskrimineringsgrunden "funktionsnedsättning" kommer ges särskilt fokus i ett av de månadsbrev som Trygghetsteamet skickar ut till samtliga pedagoger under läsåret. Där ges information om diskrimineringsgrunden, samt förslag på litteratur och material att arbeta med i respektive klass.

Aktiva åtgärder

- Arbeta med Barnen i Kramdalen 2 - Allas lika värde, bok om olikheter på lågstadiet. Pedagog med stöd av kurator vid behov. Boken finns på Polyfino.
- Informera berörd personal om funktionsnedsättningar som kräver anpassningar. Observera sekretess.
- Vi använder ett professionellt språk när vi samtalar om våra elever.
- Samtala med eleverna på utvecklingssamtalet om hur lärmiljön fungerar för dem utifrån behov.

Ansvariga

All personal är ansvarig för att det aktiva åtgärderna genomförs. Detta kommer att ske under HT 2023 och VT 2024. Arbetet följs upp kontinuerligt på konferenser/a-lag utifrån planerade insatser. Vid dessa tillfällen går vi igenom kommande månads främjande och förebyggande arbete. Uppföljning/utvärdering av genomfört arbete görs i ett gemensamt

dokument.

Främja likabehandling oavsett sexuell läggning

Främjande arbete som görs

Diskrimineringsgrunden "sexuell läggning" kommer ges särskilt fokus i ett av de månadsbrev som Trygghetsteamet skickar ut till samtliga pedagoger under läsåret. Där ges information om diskrimineringsgrunden, samt förslag på litteratur och material att arbeta med i respektive klass.

Aktiva åtgärder

- Arbeta med kränkande språkbruk, normbrytande kärleksrelationer och familjekonstellationer genom litteratur och film
- I undervisningen medvetandegöra språkets betydelse och t.ex. inte utgå från att människor har en viss sexualitet eller könsidentitet.

Ansvariga

All personal är ansvarig för att det aktiva åtgärderna genomförs. Detta kommer att ske under HT 2023 och VT 2024. Arbetet följs upp kontinuerligt på konferenser/a-lag utifrån planerade insatser. Vid dessa tillfällen går vi igenom kommande månads främjande och förebyggande arbete. Uppföljning/utvärdering av genomfört arbete görs i ett gemensamt dokument.

Främja likabehandling oavsett ålder

Främjande arbete som görs

Diskrimineringsgrunden "ålder" kommer ges särskilt fokus i ett av de månadsbrev som Trygghetsteamet skickar ut till samtliga pedagoger under läsåret. Där ges information om diskrimineringsgrunden, samt förslag på litteratur och material att arbeta med i respektive klass.

Aktiva åtgärder

- De yngre ska tidigt få möta de äldre i organiserade former, såsom samverkansgrupper och fadderverksamhet i den mån det går.

Ansvariga

All personal är ansvarig för att det aktiva åtgärderna genomförs. Detta kommer att ske under HT 2023 och VT 2024. Arbetet följs upp kontinuerligt på konferenser/a-lag utifrån planerade insatser. Vid dessa tillfällen går vi igenom kommande månads främjande och förebyggande arbete. Uppföljning/utvärdering av genomfört arbete görs i ett gemensamt dokument.

Främjande arbete för att stävja sexuella trakasserier

Främjande arbete som görs

“Sexuella trakasserier” uppmärksammas i månadsbrev som Trygghetsteamet skickar ut till samtliga pedagoger under läsåret. Där ges information samt förslag på litteratur och material att arbeta med i respektive klass.

Aktiva åtgärder

- Arbeta med Stopp min kropp från förskoleklass till årskurs 3. Pedagog med stöd av kurator vid behov.
- Arbeta med Barnen i kramdalen 1 i lågstadiet, böckerna finns på Polyino. Pedagog arbetar med dessa, vid behov med stöd av kurator.

Ansvariga

All personal är ansvarig för att de aktiva åtgärderna genomförs. Detta kommer att ske under HT 2023 och VT 2024. Arbetet följs upp kontinuerligt på konferenser/a-lag utifrån planerade insatser. Vid dessa tillfällen går vi igenom kommande månads främjande och förebyggande arbete. Uppföljning/utvärdering av genomfört arbete görs i ett gemensamt dokument.

Främjande arbete för att stävja kränkande behandling

Främjande arbete som görs

“Kränkande behandling” uppmärksammas återkommande i månadsbrev som Trygghetsteamet skickar ut till samtliga pedagoger under läsåret. Där ges information samt förslag på litteratur och material att arbeta med i respektive klass.

Aktiva åtgärder

- Erbjuda rastaktiviteter och anordnade lekar.
- Aktivt arbeta för att utveckla skolgårdens lektytor i dialog med eleverna.
- Rastvärdar på alla raster.
- Aktivt arbete med skolans ordningsregler där eleverna delaktiga görs, exempelvis via klassråd och elevråd.
- Fasta platser i matsalen och i klassrummen.
- Använder metoder såsom värderingsövningar och forumspel, till exempel vid klassrådsmöten, för att belysa olika värdegrundsfrågor. T.ex. arbeta med boken Barnen i Kramdalen 3 - En saga mot mobbning och utanförskap, på lågstadiet. Den finns på Polyino. Pedagog med stöd av kurator vid behov.

Ansvariga

All personal är ansvarig för att det aktiva åtgärderna genomförs. Detta kommer att ske under HT 2022 och VT 2023. Arbetet följs upp kontinuerligt på konferenser/a-lag utifrån planerade insatser. Vid dessa tillfällen går vi igenom kommande månads främjande och förebyggande arbete. Uppföljning/utvärdering av genomfört arbete görs i ett gemensamt dokument.

Främjande arbete för att stävja nätkränkningar

Främjande arbete som görs

“Nätkränkningar” uppmärksammas i månadsbrev som Trygghetsteamet skickar ut till samtliga pedagoger under läsåret. Där ges information samt förslag på litteratur och material att arbeta med i respektive klass.

Aktiva åtgärder

- Undervisa elever i netetik och språkbruk på internet, samt vilka lagar och regler som gäller på internet. Diskutera i klasserna utifrån frågeställningar vad man får och inte får göra. Exempelvis använda böckerna om Nollan och nätet som finns på Polyfino samt Värsta bästa nätet som finns på ILT.

Ansvariga

All personal är ansvarig för att det aktiva åtgärderna genomförs. Detta kommer att ske under HT 2023 och VT 2024. Arbetet följs upp kontinuerligt på konferenser/a-lag utifrån planerade insatser. Vid dessa tillfällen går vi igenom kommande månads främjande och förebyggande arbete. Uppföljning/utvärdering av genomfört arbete görs i ett gemensamt dokument.

10.2 Kartläggning/Undersökning

Kartläggning av elevernas upplevelse av trygghet och trivsel

- Vi genomför trygghetsvandringar i samtliga elevgrupper som dokumenteras av respektive mentor. Sammanställningen diskuteras på arbetslagsmöten och konferensen.
- Eleverna svarar på enkät om deras upplevelse av trygghet och trivsel som dokumenteras och analyseras digitalt av mentor. Sammanställning görs och diskuteras på arbetslagsmöten och konferensen.
- På utvecklingssamtalen lyfts elevernas upplevelse av trygghet och trivsel som en del. Dokumentation av denna ansvarar mentor för.
- Incidentrapporter och främjande arbete diskuteras i Trygghetsteamet och i skolans EHT team och på EHT-möten med pedagoger.
- Sociogram genomförs av pedagoger inför EHT möten

Analys av nuläge:

I sammanställningen av trivselenkäten kan vi se att studieron och arbetsmiljön inte var tillfredsställande under föregående år. Eleverna upplevde att det var rörigt och svårt att fokusera. Därför blir det viktigt att arbeta aktivt med elevernas lärmiljö och göra den ännu mer tillgänglig och ändamålsenlig.

Trygghetsteamets arbete föregående år var väldigt präglad av hantering av kränkingsanmälningar och efterföljande samtal med elever och vårdnadshavare. Det systematiska och förebyggande och främjande arbetet haltade och fick stå tillbaka för mer akuta ärenden. Likabehandlingsarbetet behöver därför prioriteras detta läsår.

10.3 Förebyggande aktiva åtgärder

Förebyggande aktiva åtgärder är de åtgärder som behövs för att undanröja era riskområden

Eftersom det systematiska arbetet under föregående läsår var bristfälligt kan det finnas många riskområden att ta tag i. Någon kartläggning/sammanställning gjordes inte av det främjande och förebyggande arbetet med de olika diskrimineringsgrunderna. Detta är därför ett riskområde.

Riskområde 1 Brister i det systematiska främjande arbetet

Vid analys av föregående års plan såg vi att det systematiska arbetet med de olika diskrimineringsgrunderna inte har fungerat som det ska och därför vill vi ta omtag/krafttag kring detta arbete.

Aktiva åtgärder

- Uppmärksamma de sju diskrimineringsgrunderna, sexuella trakasserier och kränkande behandling återkommande i månadsbrev som Trygghetsteamet skickar ut till samtliga pedagoger under läsåret. Där ges information samt förslag på litteratur och material att arbeta med i respektive klass.

Ansvarig: Trygghetsteamet ansvarar för att skicka ut månadsbrevet varje månad och ge förslag på material för pedagogerna att arbeta med. Påbörjades i oktober 2023.

Riskområde 2 Brister avseende studiero och en trygg, tillgänglig arbetsmiljö

Vid analys av trivselenkät och vid observationer har upplevelsen av bristande arbetsro och upplevelsen av svårigheter att ta till sig kunskapsinnehåll blivit synligt. Inte minst för de elever/grupper där behov av anpassningar utifrån funktionsnedsättningar varit extra tydlig.

Aktiva åtgärder

- Fortsatt kompetensutveckling i arbetslaget runt Kooperativt lärande och lektionsdesign för att befästa arbetet med att skapa en tillgänglig arbetsmiljö för alla elever oavsett behov
- EHT teamet gör insats mot i första hand en klass, åk 4, där detta behov är tydligast och där det finns en stor otrygghet bland eleverna.

Ansvarig: Rektor ansvarar för att ge utrymme för dessa åtgärder återkommande under läsåret. Påbörjas i september 2023.

Uppföljning och Utvärdering av undersökningen/kartläggningen, analysen och aktiva åtgärder:

11. Rutiner och riktlinjer, uppföljande åtgärder och dokumentation

Det ska råda nolltolerans mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling på Bullmark skola.

Skolans rutiner

Om någon känner sig diskriminerad, trakasserad, sexuellt trakasserad eller kränkt ska skolan:

1. Anmäla
2. Utredda
3. Åtgärda
4. Följa upp
5. Dokumentera

Rutin för anmälan från personal till rektor och från rektor till huvudman

1. Personal anmäler till rektor vid kännedom om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling i verksamhetssystemet Prorenata. Se följande länk.

[Anmälan om diskriminering, trakasserier och kränkande behandling grundskola](#)

2. Rektor anmäler till huvudmannen och markerar jämlikhetsutvecklare med inriktning likabehandling som medsökande i ärendet i Prorenata, i och med det så kommer ärendet till huvudmannens kännedom.

Jämlikhetsutvecklare med inriktning likabehandling tar löpande del av de anmälningar som görs och stödjer rektor vid behov i att utreda, vidta åtgärder och följa upp det aktuella ärendet. Rektor kan i sin bekräftelse i ärendet i Prorenata- begära återkoppling från jämlikhetsutvecklare. Vid behov att snabbt sätta in resurser kontaktar jämlikhetsutvecklare med inriktning likabehandling, elevhälsochef som beslutar om kompletterande insatser.

Vårdnadshavares anmälan om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling

1. Om barnet/eleven har svårigheter i skolan är den snabbaste vägen till lösning oftast att ta kontakt med skolan direkt.
2. Prata med pedagogerna/mentorn, om du inte får hjälp där tar du nästa steg.
3. Prata med skolans rektor, om du inte får hjälp där kan du vända dig till för- och grundskoleförvaltningen, där finns både för- och grundskolechefer och klagomålshanterare.
4. Alla har också möjligheten att göra en anmälan direkt till Skolinspektionen och Barn och elevombudet (alla anmälningar utreds inte).

Rutin vid misstanke om trakasserier, sexuella trakasserier och kränkningar mellan barn/elever

1. Barn/elev som känner sig trakasserad, sexuellt trakasserad, kränkt eller upplever att något annat barn/elev blir trakasserad, sexuellt trakasserad eller kränkt tar kontakt med en vuxen på förskolan eller skolenheten som barnet/eleven känner förtroende för. Detsamma gäller om det är vårdnadshavare som informerar personalen om att deras barn blivit trakasserad, sexuellt trakasserad eller kränkt.

2. Den vuxne får inte värdera händelsen i detta skede utan ska lyssna in berättelsen.

3. Den vuxne som får kännedom om att ett barn/elev upplever sig utsatt för trakasserier/sexuella trakasserier/kränkningar informerar rektor muntligt och gör en anmälan i verksamhetssystemet Prorenata samma dag. För att det ska komma till huvudmannens kännedom måste rektor markera jämlikhetsutvecklare som medsökande i ärendet vid anmälan.

4. Rektor ska samma dag initiera en utredning. Vid utredningen ska klarläggas vad som hänt och om det är trakasserier/sexuella trakasserier/kränkande behandling i lagens mening. Utredningen ska innehålla samtal med de barn/elever och eventuellt personal eller andra vittnen som är involverade i händelsen, eller har sett vad som skett, så att dessa får redogöra för sin uppfattning av den inträffade händelsen. Utredningen ska dokumenteras i verksamhetssystemet Prorenata.

5. Vårdnadshavare till barn/elever som är inblandade i händelsen informeras samma dag som händelsen sker.

6. När utredningen av händelsen är färdig beslutar rektor om åtgärder som ska vidtas och i sådant fall vilka åtgärder. Rektor beslutar också vem som ska se till att de beslutade åtgärderna genomförs.

7. Enskilda uppföljningssamtal sker med inblandade barn/elever inom 1 vecka. Vid behov sker fortsatt uppföljning, eller ytterligare insatser och åtgärder till dess att

situationen är varaktigt löst och inte upprepas.

8. Dokumentation avseende utredning, åtgärder och uppföljning sker löpande i verksamhetssystemet Prorenata. Om händelsen hade kunnat leda till ohälsa/skada (tillbud) eller om ohälsa/skada uppstått ska händelsen anmälas till arbetsmiljöansvarig rektor via Stella, Umeå Kommuns rapporteringssystem för arbetsmiljöhändelser. Rektor ansvarar för att se till att händelsen utreds och att vidta åtgärder i arbetsmiljön för att förebygga att liknande händelser inte uppstår igen. Tillbud och skador för personal, elever i skolan och barn i förskolan som bedöms vara allvarliga ska rektor enligt Arbetsmiljölagen snarast anmäla till Arbetsmiljöverket.

Rutin vid misstanke om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkningar mellan personal och barn/elev

1. Barn/elev/vårdnadshavare/personal tar kontakt med någon anställd på förskolan eller skolenheten som man har förtroende för och informerar om att man misstänker att ett barn/elev har blivit diskriminerad, trakasserad, sexuellt trakasserad eller kränkt av personal.
2. Personalen får inte värdera händelsen i detta skede utan lyssnar in berättelsen.
3. Personalen som fått kännedom om att ett barn/elev kan ha blivit diskriminerad, trakasserad, sexuellt trakasserad eller kränkt av personal informerar rektor muntligt och gör en anmälan i verksamhetssystemet Prorenata samma dag. Rektor anmäler till huvudmannen genom att markera jämlikhetsutvecklare som medsökande i ärendet i Prorenata.
4. Vårdnadshavare till barn/elever som är inblandade i händelsen informeras samma dag.
5. Närmsta chef/alternativt rektor påbörjar en utredning med att objektivt kartlägga vad som har skett. Syftet är inte, i detta läge, att utreda skuldfrågan. Kartläggningen ska påbörjas skyndsamt genom samtal med berörda. Vid behov av stöd i detta arbete kontaktas områdeschef och/eller HR funktionen.
6. Vid utredningen ska klarläggas vad som hänt och om det är diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier/kränkande behandling i lagens mening. Konstateras brister i anställningen ska utredning och åtgärder genomföras i enlighet med gällande riktlinjer för brister med koppling till anställningsavtalet. Dokumentation ska ske i systemstödet Novi. Läs mer och följ rutin Brister kopplat till anställningsavtalet.

7. När utredningen är färdig beslutar rektor om åtgärder ska vidtas och i sådana fall vilka åtgärder.

8. Vårdnadshavare till barn/elever som är inblandade i händelsen informeras skyndsamt.

9. Rektor genomför uppföljningssamtal med aktuellt barn/elev/vårdnadshavare/personal inom 1 vecka. Dessa samtal ska dokumenteras. Vid behov sker ytterligare uppföljningar som dokumenteras.

10. Utredning, bedömning, uppföljning och vidtagna åtgärder ska alltid dokumenteras i verksamhetssystemet Prorenata och/eller i Novi. Rektor eller ansvarig chef har ansvar för att se till att det sker.

Åtgärder vid kränkande behandling, trakasserier och diskriminering

Syftet med de åtgärder som genomförs på såväl kort som lång sikt är att kränkningarna/trakasserier ska upphöra. Vilka åtgärder skolan/förskolan genomför i ett specifikt fall beror på vad utredning i just det fallet visar. Rektor ansvarar och beslutar om åtgärderna.

Tänkbara åtgärder är att:

- Ha återkommande samtal med berörda barn, elever och vårdnadshavare.
- Ha ökad uppsikt, särskilt på platser och vid tidpunkter som har visat sig vara riskfyllda.
- Tilldela en assistent eller en resursperson för den eller de som kränker.
- Se över gruppindelningar och schemaläggning
- Göra insatser med hjälp av specialpedagog, kurator eller psykolog.
- Genomföra disciplinära åtgärder enligt kap. 5 skollagen. Får dock aldrig användas som bestraffning!

Följa upp och utvärdera

För att förvissa sig om att kränkningarna/trakasserier inte upprepas ska Personal/Rektor följa upp och utvärdera åtgärderna.

Om det visar sig att åtgärderna har varit otillräckliga måste rektor överväga vilka ytterligare åtgärder som kan sättas in för att få stopp för kränkningarna/trakasserier.

Använd gärna uppföljningsfrågorna och utvärderingsfrågorna som finns i ProRenata när du går in i det rapporterade ärendet.

Dokumentation

Dokumentation av utredningen och åtgärderna är ett viktigt underlag för att kunna följa upp effekterna av åtgärderna. Dokumentationen sker i ärendet i ProRenata.

Genom dokumentation kan skolan/förskolan även uppmärksamma om de inträffade kränkningarna/trakasserierna är del av ett större problem som kräver mer omfattande generella insatser.

Observera

En ställföreträdare skall utses, som kan träda in och fullgöra rektorns uppgifter när denne inte finns tillgänglig. En ställföreträdare övertar under denna tid hela det ansvar och alla befogenheter som annars ligger på rektorn.

- Om Elevhälsans personal inte finns tillgänglig på enheten ska Elevhälsans enhetschef kontaktas.
- Oavsett om en anmälan har gjorts till en annan myndighet (polis eller socialtjänst) är skolan skyldig att utreda påstådda trakasserier eller kränkande behandling och vidta relevanta åtgärder samt följa upp åtgärderna för att komma till rätta med dessa.
- Om polisen råder skolan att avsluta utreda så har skolan fortfarande skyldighet enligt skollagen att fortsätta åtgärda och följa upp.

Råd när man lyssnar in vårdnadshavares och elevers berättelser om utsatthet

Lyssna på barnet/eleven och vårdnadshavarna och bekräfta det som de säger. Undvik att förklara, försvara och komma med egna lösningar för snabbt.

- B: Bekräfta eleven och vårdnadshavarna
- Ö: Ställ öppna frågor
- R: Reflektera tillsammans
- S: Sammanfatta för att checka av att skolan har uppfattat elev och vårdnadshavare korrekt.

För dokumentation av samtal finns stödmaterial att hämta på:

 [Stödmaterial för dokumentation kring diskriminering](#)

Bilagor

Bilaga 1

De sju diskrimineringsgrunderna

Kön

Lagen definierar kön som att någon är kvinna eller man. Förbudet mot könsdiskriminering omfattar också personer som planerar att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet.

Exempel: Ett av barnen blir retad för att han är den enda av killarna som går i dansgrupp

Könsidentitet eller uttryck

Att någon inte definierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel (eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön än det som registrerats för hen vid födelsen. Begreppen omfattar dels en persons mentala eller självupplevda könsbild, dels hur någon uttrycker det som kan kallas personens sociala kön, till exempel genom kläder, kroppsspråk, smink eller frisyr. Diskrimineringsgrunden avser vad som ofta brukar kallas transpersoner. Det är ett paraplybegrepp för personer som bryter mot samhällets normer för könsidentitet och könsuttryck.

Exempel: Ett av barnen blir retad och ifrågasatt för att hennes pappa ibland kommer klädd som kvinna vid hämtning.

Etnisk tillhörighet

Etnisk tillhörighet är en individs nationella och etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Nationellt ursprung betyder att personer har samma nationstillhörighet, som till exempel finländare, polacker eller svenskar. Etniskt ursprung innebär att personer har ett relativt enhetligt kulturmönster. Som exempel kan nämnas att en person tillhör någon av de nationella minoriteterna såsom samer, judar, tornedalsfinnar, finlandssvenskar och romer. Alla människor har en eller flera etniska tillhörigheter. Alla kan därför bli utsatta för etnisk diskriminering. Etnisk tillhörighet handlar om hur du identifierar eller uppfattar dig själv. Det är alltså individen själv som definierar sin eller sina etniska tillhörigheter utifrån sin bakgrund och sin individuella historia.

Exempel: Ett av barnen är same, hen blir kallad för lappjäväl!

Religion eller annan trosuppfattning

Med religion avses religiösa åskådningar som exempelvis hinduism, judendom, kristendom och islam. Annan trosuppfattning innefattar sådana övertygelser som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism och agnosticism.

Politiska åskådningar och etiska eller filosofiska värderingar som inte har samband med religion omfattas inte av diskrimineringslagens skydd

Exempel: Ett av barnen är med i Pingstkyrkan. Hen blir ofta retad för det av några kompisar. De säger att de skämtar men hen tycker inte att det är roligt.

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga. Det kan vara till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Det är något som en person har, inte något som en person är. Tillfälliga begränsningar av en persons funktionsförmåga är inte en funktionsnedsättning i diskrimineringslagens mening.

Bristande tillgänglighet kan utgöra diskriminering när en verksamhet inte gör tillräckligt för att en person med funktionsnedsättning ska kunna få tillgång till eller delta i verksamheten. Vad som är tillräckligt bedöms bland annat utifrån hur andra lagar reglerar tillgänglighet och hur den enskilda situationen ser ut. Förbudet ska bidra till att öka tillgängligheten i samhället så att människor med funktionsnedsättning kan delta på likvärdiga villkor.

Exempel: Ett av barnen får ofta höra av andra barn att hen är en ADHD unge som inte kan sitta stilla och alltid stör. Hen blir väldigt ledsen.

Sexuell läggning

Lagen definierar sexuell läggning som homosexuell, heterosexuell eller bisexuell läggning. Förbudet mot diskriminering gäller alla dessa tre sexuella läggningar.

Exempel: En av eleverna har två pappor, när det uppmärksammades uteslöts hen av de andra eleverna. De vill inte vara i samma grupparbete ej hellre sitta bredvid hen i klassrummet.

Ålder

Ålder innebär uppnådd levnadslängd. Alla människor, oavsett ålder omfattas av lagens skydd mot diskriminering. Vilken ålder som är norm kan skilja sig åt i olika sammanhang. De flesta som blir utsatta för diskriminering som har samband med ålder är oftast antingen yngre eller äldre.

Exempel: Hen har en äldre mamma och de andra barnen retar hen för att hen inte har någon mamma bara en mormor.

Bilaga 2

Diskrimineringslagen förbjuder sex former av diskriminering.

Diskrimineringslagen (2008:567)

1. Direkt diskriminering

Direkt diskriminering är när någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan i en jämförbar situation. För att det ska räknas som diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Om en händelse är diskriminering beror alltid på den enskilda situationen.

2. Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering är när det finns en regel eller en rutin som verkar neutral men särskilt missgynnar personer med visst kön, viss könsidentitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder.

3. Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte genomför skäligen tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning.

4. Trakasserier

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med en eller flera av de sju diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om kommentarer, gester eller utfrysning - kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder.

5. Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

6. Instruktioner att diskriminera

Instruktioner att diskriminera är till exempel när någon ger en order eller instruerar någon som är i beroendeställning, till exempel en anställd, att diskriminera någon annan.

Förbud mot repressalier (Diskrimineringslagen 2 kap 18§)

Den som vill påtala eller anmäla diskriminering ska kunna göra det utan att behöva oroa sig för negativa konsekvenser. Därför innehåller diskrimineringslagen ett så kallat

repressalieförbud, som skyddar den som påtalat eller anmält diskriminering från att bli bestraffad. Repressalier innebär att någon blir utsatt för någon form av bestraffning eller dålig behandling, som en reaktion på att hen har påtalat eller anmält diskriminering.

Årshjul för Likabehandlingsarbetet vid Bullmarks skola

Månad	Typ av aktivitet	Aktivitet	Ansvarig
Augusti	Struktur Förebyggande Förebyggande Främjande Främjande Främjande	Planera läsårets främjande aktiviteter Arbeta gruppstärkande Kompisraster Ordningsregler Utse elevråd Planerade rastaktiviteter Klassråd återkommande varje vecka	All personal Mentorer Mentorer Elever och mentorer Elever och mentorer Ansvarig pedagog
September	Undersökande Undersökande Främjande Främjande	Trivselundersökning Trygghetsvandring Elevråd Planerade rastaktiviteter Fokusområde: Främjande arbete för att stävja kränkande behandling	LBT/EHT LBT/EHT Elever/rektor Ansvarig pedagog
Oktober	Främjande Främjande Analyserande Analyserande	Elevråd Planerade rastaktiviteter Analys av trivselundersökning Analys av trygghetsvandring Månadsbrev Fokusområde: Språkbruk och kränkningar på skolan och på nätet	Elever/rektor Ansvarig pedagog Trygghetsteamet, övrig personal och elever. Kurator och trygghetsteam ansvarar för att sprida material till pedagoger och pedagoger ansvarar för arbetet mot eleverna
November	Struktur Främjande Främjande	Planera förebyggande aktiviteter Fadderverksamhet Trygghetsvandring Sociogram för raster Elevråd-Rastaktiviteter, bra-dåliga Planerade rastaktiviteter Dikskrm.gr: Kön/genus Månadsbrev "En vecka fri från våld!"	All personal och elever Mentorer Elever/rektor Ansvarig pedagog
December	Främjande Främjande	Elevråd Planerade rastaktiviteter Fadderverksamhet Dikskrm.gr: Kön/genus Fokusområde: Sexuella trakasserier Månadsbrev	Elever/rektor Ansvarig pedagog Mentorer

Januari	Främjande Främjande	Elevråd Planerade rastaktiviteter Fadderverksamhet Diskr.gr: Etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning Månadsbrev	Elever/rektor Ansvarig pedagog Mentorer
Februari	Främjande Främjande	Elevråd Planerade rastaktiviteter Fadderverksamhet Vänliga veckan Diskr.gr: Etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning Månadsbrev	Elever/rektor Ansvarig pedagog Mentorer Alla
Mars	Främjande Främjande	Elevråd Planerade rastaktiviteter Fadderverksamhet Sociogram raster Diskr.gr: Funktionsnedsättning Månadsbrev	Elever/rektor Ansvarig pedagog Mentorer
April	Främjande Främjande Undersökande Undersökande	Elevråd Planerade rastaktiviteter Trivselundersökning Trygghetsvandring Fadderverksamhet Diskr.gr: Ålder Månadsbrev	Elever/rektor Ansvarig pedagog LBT LBT Mentorer
Maj	Främjande Främjande Analyserande Analyserande	Elevråd Planerade rastaktiviteter Analys av trivselundersökning Analys av trygghetsvandring Diskr.gr: Sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck Månadsbrev	Elever/rektor Ansvarig pedagog Trygghetsteamet, övrig personal och elever
Juni	Främjande Främjande	Elevråd Planerade rastaktiviteter	Elever/rektor Ansvarig pedagog

Kom i håg! Utvärdering som sker löpande över året är EHT, genomgång av Prorenata i med EHT dec och maj, genomgång av aktuella ärenden vid THT-träffar. Sociogram, studiedagar, avslut och uppstartsdagar,